

досягнень європейської дидактики: зб. Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова, 2017. С. 468–472.

РОЛЬ ДИСКУСІЇ ЯК ІНТЕРАКТИВНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ УЧНІВ ГРОМАДЯНСТВА

*Ремех Тетяна,
канд. пед. наук,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

Завдання формування громадянської позиції, активності й відповідальності громадян, спроможних реалізовувати та захищати права й особисті свободи, є актуальним як для української держави в цілому, так і для окремих спільнот нашого суспільства зокрема.

У програмі «Громадянська освіта» (10 клас, рівень стандарту) завданням курсу визначено «забезпечення цілеспрямованої підготовки старшокласників до функціонування у системі суспільних відносин поліваріантного світу, глобалізації, соціальної взаємодії та активної відповідальної участі в суспільній діяльності» [1].

Ефективність і успішність діяльності освітніх закладів із підготовки учнівської молоді до життя в демократичному суспільстві, її соціалізація та мобільність залежать від багатьох чинників, серед яких: створення в освітньому закладі атмосфери, що сприяє розвитку внутрішньої свободи особистості, розкриттю її потенціалу; впровадження в освітній процес сучасних педагогічних технологій, застосування в навчанні учнів активних (зокрема інтерактивних) форм і методів, підтримка учнівських соціальних проектів і волонтерських ініціатив тощо [3, с.8–10].

Одним із ефективних способів організації пізнавальної діяльності учнів, що розвиває вміння вести конструктивне обговорення й ухвалювати аргументовані рішення, формує адекватні стратегії поведінки, є дискусія. Заснована на культурі ведення діалогу, вмінні аргументувати, дослухатися думки інших, ухвалювати

суголосні рішення, дискусія сприяє формуванню толерантності, громадянської позиції учнів, їхньої соціальної адаптації до буття в освітньому закладі та поза ним.

Дискусію визначають: по-перше, як публічну суперечку, мета якої – з'ясування та порівняння різних точок зору, знаходження рішення спірного питання; по-друге, як своєрідний спосіб пізнання, який уможливорює краще розуміння того, що не є достатньо з'ясованим, чітким і зрозумілим; по-третє, як метод (технологію), що активізує пізнавальну діяльність учнів із вивчення складної теми, обговорення проблеми тощо.

Існують різні погляди стосовно функцій дискусії в навчанні, де вона може: виступати методом засвоєння знань, їх закріплення та вдосконалення вмінь і навичок, стратегією формування ключових і предметних компетентностей учнів, способом розвитку психічних функцій, творчих здібностей і особистісних якостей учнів, а також методом стимулювання й мотивації їх до учіння. Відтак дискусія як важливий засіб активізації пізнавальної діяльності учнів є одним із ефективних методів навчання.

Різноманітність навчальних дискусій дає підстави віднести їх до окремої групи інтерактивних методів. Ми пристаємо до думки окремих дослідників цього питання, які називають дискусію педагогічною технологією. Різновидами дискусії є такі як оцінювальна, каскадна, панельна, групова, структурована академічна дискусія, круглий стіл та ін. [2, с. 72–80].

До основних цілей навчальної дискусії віднесемо: сприяння розвитку критичного мислення тих, хто навчається; поглиблення знань учнів з обговорюваної проблеми; уможливлення визначення учнем власної позиції з питання/проблеми, що обговорюється; розвиток в учнів умінь формулювати, відстоювати та аргументувати власну думку [2, с. 72].

Дискусії наближені до життєвих ситуацій, вони акцентовані на розв'язанні соціальних проблем, що реально існують. Відтак дискусії сприяють набуттю тими, хто навчається, певних складників соціального досвіду як-от: розуміння реального життя (це мінімізує дистанцію між теорією та практикою); вміння приймати рішення в конкретних ситуаціях; здатність брати на себе відповідальність;

спроможність долати конфлікти в міжособистісному спілкуванні; вміння поєднувати індивідуальну й колективну роботу; здатність інтегрувати знання з різних предметів та власний життєвий досвід.

Освітня цінність дискусій виявляється в тому, що під час їх проведення учні: глибше усвідомлюють суперечливі суспільні проблеми; виробляють самостійну позицію з тих чи інших суспільно важливих питань; розвивають критичне мислення як навичку; навчаються зважати на думки інших, оперувати аргументами, визнавати вдалі аргументи іншої сторони й поглиблювати власні; розвивають уміння досягати компромісу чи консенсусу; уточнюють власні переконання; формують власний погляд на світ взагалі та демократію зокрема.

Громадянська активність, громадянська позиція та відповідальність проявляються в соціально-комунікативних та інформаційно-дослідницьких здатностях особистості, в її залученості до суспільних процесів, у вміннях розв'язувати соціальні конфлікти й проблеми, ефективно взаємодіяти з іншими, робити відповідальний вибір і ухвалювати рішення [4, с.40]. Для розвитку в учнів зазначених умінь і навичок великий потенціал має така інтерактивна технологія як дискусія.

Ключові слова: дискусія, громадянська освіта, педагогічна технологія.

Список використаних джерел

1. Громадянська освіта. Навчальна програма інтегрованого курсу для 10 класів загальноосвітніх навчальних закладів / [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://osvita.ua/school/program/program-10-11/58875/>.
2. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К. : А.С.К., 2005. 192 с.
3. Пометун О.І., Ремех Т.О. Практичний довідник учителя громадянської освіти: методичний посібник / О.Пометун, Т. Ремех. Київ, 2018. 96 с.
4. Ремех Т.О. Суть і структура громадянської компетентності учня Нової української школи / Т.О.Ремех // Український педагогічний журнал. 2018. №2. С. 34–41.